Zbornik Instituta za kriminološka
i sociološka istraživanja
2019 / Vol. XXXVIII / 3 / 151-153
Prikaz naučnog skupa

PRIKAZ NAUČNOG SKUPA "FINANSIJSKI KRIMINALITET I KORUPCIJA"

U periodu od 18-19. oktobra ove godine, u Vršcu je održana naučna konferencija pod nazivom "Finansijski kriminalitet i korupcija". Povodom konferencije je publikovana i istoimena monografija koja sadrži dvadeset i dva rada, koji su bili prezentovani na konferenciji. Konferencija je bila organizovana od strane Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja i Instituta za uporedno pravo, a uz svesrdnu podršku Pravosudne akademije. Imajući u vidu temu naučnog skupa, učesnici su fokus svog istraživanja i pisanja usmerili ka pitanjima od značaja za razmatranje fenomena finansijskog kriminaliteta i korupcije, sa različitih aspekata. Među učesnicima konferencije bilo je stručnjaka različitih profesionalnih profila što se i odrazilo na širinu sagledavanja i pristupa odnosnoj materiji.

Cilj konferencije bio je da se razmotre relevantna pitanja kada je reč o finansijskom kriminalitetu i korupciji, naročito imajući u vidu intenzivne zakonodavne aktivnosti u pogledu njihovog regulisanja. Imajući u vidu da su finansijski kriminalitet i korupcija dva različita pojma koja su u praksi često neodvojiva, ovogodišnji skup je za razliku od prošlogodišnjeg, uz finansijski kriminalitet, obuhvatio i razmatranje korupciju sa različitih stanovišta, a u cilju adekvatnijeg i potpunijeg razumevanja teme naučnog skupa.

Konferenciju su svojim pozdravnim govorima otvorili dr Ivana Stevanović, direktorka Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja, prof. dr Vladimir Čolović, direktor Instituta za uporedno pravo. Prisutnim učesnicima su se obratili i Darko Luković, načelnik odeljenja za borbu protiv korupcije, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije, kao i urednici monografije, dr Jelena Kostić i Aleksandar Stevanović, MA.

Nakon uvodnih obraćanja, usledio je radni deo koji su svojim izlaganjima o krivičnopravnim aspektima korupcije i koruptivnim krivičnim delimaotvorili su prof. dr Nataša Delić, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu i prof. dr Dragan Jovašević, Pravni fakultet Univerziteta u Nišu. Nakon toga, svoje radove su izložili prof. dr Božidar Banović i doc. dr Aleksandra Ilić, Fakultet bezbednost Univerziteta u Beogradu, kao i dr Jovan Ćirić, sudija Ustavnog suda Republike Srbije. U njihovim izlaganjima razmotreni su uticaj medija na "konstruisanje" fenomena poput organizovanog kriminaliteta, te lice i naličje korupcije, odnosno pokušaj da se

odgovori na pitanje - zbog čega je korupcije toliko prisutna u svim društvima, bez obzira na njihov pravni, politički i ekonomski poredak? Pred kratku pauzu u okviru prvog radnog dana naučnog skupa, Ombudsmen za ljudska prava Bosne i Hercegovine, prof. dr Ljubinko Mitrović, predstavio je svoj koautorski rad, napisan sa dipl. pravnikom Sonjom Tomašević, i tom prilikom se osvrnuo na zakonsko uređenje primanja i davanja mita u Republici Srpskoj.

Do kraja prvog dana skupa, izlagali su idr Veljko Ikanović, sudija Vrhovnog suda Republike Srpske, Pokrajinski zaštitnik građana – Ombudsman, prof. dr Zoran Pavlović. U prvom izlaganju bilo je reči o integritetu pravosuđa u Bosni i Hercegovini, dok se prof. dr Pavlović u svom izlaganju osvrnuo na pravne mere protiv pranja novca. Nakon toga, bilo je reč o fingiranim saobraćajnim nesrećama i prevarama u osiguranju, o čemu je, koristeći obimnu sudsku praksu i iscrpne pravosudne statistike, govorio dr Dragan Obradović, sudija Višeg suda u Valjevu. Pored toga, naučni saradnik, dr Filip Mirić je svojim izlaganjem analizirao korupciju kao pravni i društveni fenomen, dok je direktor Centra za edukaciju sudija i tužilaca, dr Arben Murtezić, izlagao o oduzimanju nezakonito stečene imovine, a sve u kontekstu ljudskih prava i standarda koje postavlja pravo EU, što je ujedno bilo i poslednje predavanje prvog radnog dana skupa. Potom je usledila intenzivna i konstruktivna diskusija kroz koju su sva do tada razmotrena pitanja dodatno analizirana i sagledana sa više različitih stanovišta.

Drugi radni dan skupa otvoren je izlaganjem koautorskog rad prof. dr Đorđa Đorđevića, Kriminalističko – policijski univerziteta u Beogradu i doc. dr Ivane Bodrožić, takođe Kriminalističko – policijski univerzitetu u Beogradu, na temu usklađivanja odredaba domaćeg Krivičnog zakonika sa međunarodnim dokumentima koji zabranjuju finansiranje terorizma, uz osvrt na međunarodni pravni mehanizam. Nakon toga, svoj rad o tradicionalnom shvatanju organizovanog kriminaliteta i korupcije, prezentovala je dr Mina Zirojević, naučni saradnik Instituta za uporedno pravo, a potom su svoje radove predstavili dr Ana Batrićević, viši naučni saradnik Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja i to o finansijskom kriminalitetu u okviru prehrambene industrije, kao i dr Dejan Šuput, predsednik Atletskog saveza Beograda, koji se u radu osvrnuo na korupciju u oblasti sporta.

Nakon kraće pauze, izlagala je dr Marina Matić Bošković na temu posebnih dokaznih radnji u otkrivanju i suzbijanju korupcije, dok su posle svoj rad sa interesantnom forenzičkom temom izložili dr Dragana Cvetkovića, Uprava kriminalističke policije – Beograd i prof. dr Božidar Banović. Oni su u svom koautorskom radu obradili pitanje upravljanja rizicima od prevara sa apsekta forenzičkog računovodstva. Nakon toga usledilo je izlaganje Nikole Paunovića MA, pripravnika u Ministarstvu spoljnih poslova, koji je pažnju posvetio posebnim dokaznim radnjama u suzbijanju korupcije, naročito ulozi finansijske istrage u borbi protiv pranja novca, ali i drugih koruptivnih krivičnih dela, s obzirom da se radi o relativno novom "sredstvu istrage" koje zahvaljujući svojoj prirodi, zahteva posebna, vanpravna znanja". Nakon njega, svoj rad, predstavio je i Nikola Vujičić MA, istraživač na Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja, koji je koristeći interesantnu sudsku praksu ukazao na njenu neujednačenost i razmotrio

krivičnopravni okvir kada je reč o krivičnom delu primanje mita i davanja mita u krivičnom zakonodavstvu i praksi Republike Srbije.

Posledica nekih krivičnih dela kao što su primera radi, fiskalna krivična dela, sastoji se u nanošenju štete javnim sredstvima. Zbog toga je od velikog značaja kako za državu, jedinice teritorijalne autonomije i lokalne samouprave obeštećenje budžeta tj. uplata novčanih sredstava na propisani račun javnih prihoda. Naučni savetnik na Institutu za uporedno pravo, dr Nataša Mrvić Petrović i naučni saradnik na Institutu za uporedno pravo, dr Jelena Kostić, svojim izlaganjem se ukazale na značaj uloge finansijskih istraga u borbi protiv pranja novca koji proizilazi iz koruptivnih krivičnih dela, uz osvrt na oduzimanje nezakonito stečene imovine u kontekstu zahteva Evropske unije i potrebe zaštite ljudskih prava, kao i naknadom štete prouzrokovane izvršenjem fiskalnih krivičnih dela. Konačno izlaganje kojim je zatvoren radni deo naučnog skupa, bilo je izlaganje Aleksandra Stevanovića MA, istraživač na Institutu za kriminološka i sociološka istraživanja. On se osvrnuo na pitanje sukoba interesa sa pravnog stanovišta, navodeći i komentarišući odredbe u okviru domaćeg zakonodavstva koje imaju za cilj da preveniraju situacije u kojima postoji sukob interesa. Pored razmatranja pozitivnopravnih odredbi, autor pažnju posvećuje i teorijskoj analizi fenomena o kojem je u svom radu pisao.

Na kraju drugog radnog dana, a pre zvaničnog okončanja ovogodišnjega naučnog skupa, otvorena je interesantna diskusija koja je značajno doprinela da se formulišu poruke sa skupa, odnosno da se konkretizuju određeni zaključci. Tako je konstatovano da zakonodavna aktivnost u proteklom perioda, a kada je reč o finansijskom kriminalitetu jeste bila intenzivan, ali da predstoji još mnogo "posla" u cilju unapređenja zakonodavnog okvira i prevazilaženja "pravnih praznina" i nedorečenosti. Takođe je ukazano na veliki značaj medijskog sadržaja na mnjenje u pogledu fenomena korupcije i organizovanog kriminaliteta uz konstataciju da je to oblast u kojoj se posebno mora unaprediti postojeće stanje stvari. Konačno, ohrabrena je višestruka saradnja praktičara i naučnih radnika koji se bave odnosnim pitanjima, a sve u cilju dragocene razmene znanja i iskustva.

Aleksandar Stevanović
Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd